

De geschiedenis van Westzaan opnieuw beschreven

door WILLEM TIP/deel 92

Beelden: Westzaanse Digitale Beeldbank

Vuilverbranding gaat open

Groot is halverwege de jaren 1970 de onrust over de stichting van een vuilverbranding aan het Noordzeekanaal, tegenover de Westzanersluis. De omwonenden vrezen het zware verkeer en de uitstoot van vervuilde rook. Hun bezwaren en ook die van Zaanse raadsleden worden echter ongegrond verklaard. Aan alles is gedacht, zo meldt de provincie die de vuilafvoer regelt. Op 10 juni 1976 opent Minister Vorrink van Milieuhygiëne tijdens een feestelijke bijeenkomst de nieuwe oven. Kort na de opening dreigen echter al de eerste verkeerskundige aanpassingen. De Westzanerdijk blijkt te smal voor alle vuilniswagens. De historische houten huizen die hier staan moeten wijken zodat de weg op een passende manier kan worden verbreed. De

Westzanerdijk en vuilverbranding in 1977

gemeenteraad verzet zich echter. Een van de houten huizen blijkt al op de Monumentenlijst te staan zodat sloop niet meer mogelijk is. De verkeersaanpassingen gaan niet door. De woningen worden in de volgende jaren de een na de ander gerestaureerd en hersteld.

Vuilverbranding gaat weer dicht

De vuilverbranding is gebouwd voor de toekomst. Ze is groot en duur. De Zaankanters betalen in 1978 voor elke ton vijftig gulden. De inwoners van IJmond betalen per ton f 12,50 minder. Pas na tien jaar slaagt men erin de tarieven gelijk te trekken. Veel genoeg heeft men echter vervolgens niet meer van de installatie. Metingen wijzen onverwacht uit dat de rook uit de hoge schoorsteen het uiterst giftige dioxine bevat. De melk van de boeren in Westzaan en de wijde omgeving kan niet meer veilig gedronken worden. Er is maar één passende oplossing: op 20 april 1990 stelt men de installatie voortijdig buiten gebruik. Het Zaanse vuil gaat sindsdien naar de vuilverbranding in Amsterdam, juist aan de overzijde van het kanaal. In het grote lege pand aan het Noordzeekanaal vestigt zich een puinbreker.

Het eind van de polder Westzaan

Op 1 januari 1977 gaat de polder Westzaan op in het waterschap Het Lange Rond. Dit waterschap, gevestigd in Alkmaar, verenigt een groot aantal polders vanaf het Noordzeekanaal tot aan de Hondsbosse Zeewering. Ook polders als de Scher-

De Westzanerpolder

mer en de Eilandspolder vallen eronder. In de Zaanstreek beheert het waterschap: Krommenier Woudpolder, 888 ha Polder Assendelft, 2796 ha Polder Westzaan, 2351 ha Karnemelkspolder, 47 ha Nauernase (IJ) Polder, 102 ha Westzaner (IJ) polder, 187 ha Zaandammer (IJ) polder, 187 ha

Vooruitlopend op de opheffing van de Polder Westzaan beëindigt men al het zelfstandige bestaan van de twee onderbemalingen in Westzaan-Zuid, Oosterwillis Noord en Zuid (1970). In 1977 neemt het waterschap Het Lange Rond een nieuw poldergemaal in gebruik, even ten oosten van de sluis in de Westzanerdijk. De grote woonwijken in het Westzijderveld bij Koog en Zaandam hebben het extra gemaal nodig gemaakt. De sluis in de Weelsloot en de brug daarbij worden in 1996 hersteld. Het is een van de laatste zichtbare daden van Het Lange Rond. In de nieuwe eeuw eindigt ook haar zelfstandige bestaan. Het hoogheemraadschap te Purmerend neemt haar taken over.

Polder

Het gaat er eens van komen,
De plannen zijn gereed.
De polder zal wel blijven,
Maar 't beeld van nu — ik weet:
Dat wordt volkomen anders.
De grond, die ik nog zie,
De ruimte voor de landbouw,
Wordt rijp voor industrie,

Het gaat er vast van komen;
Aan alles komt een eind.
Vandaar dus, dat mijn uitzicht
Op klei en groen verdwijnt.
En waar ik nu nog bieten
En snelle hazen zie,
Daar komt een dikke zandplaat
Als plaats voor industrie,

De landman moet weer vluchten,
Met mij misschien? Waarheen?
Naar elders, waar slechts plaats is
Voor kubussen van steen?
En als ik nog mag blijven,
Dan zal 'k de symfonie
Van 't koren niet meer horen,
Maar wel de industrie.

JAN HOTTENTOT

De Wessaner

In 1974, het jaar van de vorming van Zaanstad, eindigt het bestaan van 'Westzaan Nieuws', het blad van de Westzaanse winkeliersvereniging. Een nieuw blad komt er de eerstvolgende jaren nog niet. Het duurt tot 1981 voordat er voldoende aanleiding is. Als steun voor het nieuwe Dorpshuis geeft de Westzaanse Gemeenschap viermaal een nieuw blad uit. De acties die nodig zijn voor de inventaris van het dorps-huis krijgen daarin alle aandacht. Lente, zomer, herfst en winter, het zijn de gelegheidsnamen van deze uitgave. Na de actie rond het dorps-huis blijft het weer enige tijd stil. De financiële opzet van het gratis blad eist voldoende adverteerders. Die verschijnen in 1984. De plaatselijke Rabobank, Onderlinge Brandwaarborg Maatschappij en de woningbouwvereniging Westzaans Belang melden zich als vaste ondersteuners. Geregeld verschijnen in het nieuwe maandblad De Wessaner de ingezonden stukken van deze bedrijven. Ook andere adverteerders zijn er nu. Men kiest een opzet met evenveel pagina's tekst als pagina's advertenties. Eerst zes om zes, later steeds meer, tot twaalf om twaalf. De opzet blijkt aantrekkelijk, zowel voor schrijvers en redactieleden als voor adverteerders. Sinds 2013 verschijnt De Wessaner in volledige kleurendruk ('full colour') en is daarmee uniek te midden van de andere Zaanse nieuws- en advertentiebladen.

Tussenstand

In 2009 heeft Westzaan 4468 inwoners. Ze maken deel uit van 1823 huishoudens en bewonen 1854 woningen. Opmerkelijk is het hoge aantal koopwoningen (75%, Zaanstad 53%) en de hoge gemiddelde WOZ-waarde (€ 273.000, Zaanstad € 198.000). Het percentage inwoners van 0-19 jaar (23%) en 65 plussers (17%) ligt rond het gemiddelde van Zaanstad. Opvallend is echter het lage percentage niet-westerse allochtonen (2%, Zaanstad 17%). Het oordeel over de sociale samenhang is gunstig (7,6; Zaanstad 6,7). Dat gunstige oordeel geldt ook voor de ervaren overlast (4,8; Zaanstad 5,5) en de woonomgeving (7,7; Zaanstad 7,1). Opmerkelijk is het lage en dus gunstige percentage onveiligheidsgevoel in eigen buurt (8%, Zaanstad 19%). Westzaan herbergt in 2009 373 midden- en kleinbedrijven. Ze bieden 957 arbeidsplaatsen. ■

Dit was het 92ste en laatste deel van Willem Tips serie 'De geschiedenis van Westzaan opnieuw beschreven'. Vanaf januari 2014 begint een nieuwe serie door Willem Tip. Na een samenvatting van de geschiedenis van Westzaan vanaf de vroege middeleeuwen tot aan de Gouden Eeuw geeft hij een beschrijving van ons dorp aan de hand van een wandeling van noord naar zuid.